

ХЭРЛЭН СУМЫН ЕБ-ЫН СУРГУУЛЬ 2017 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл
дараах хаягаар харилцана уу:

Аудитын тайлан

ТАБ-ын Тэргүүлэх аудитор
Ч. Эрдэнэбаатар
Утас: 70562112
Цахимхаяг:

Хавсралт 1: Агуулга

Хавсралт 2: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 3: Менежментийн захидал

Хавсралт 4: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

Хавсралт 5: Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Аудитын менежер:
Д. Оюунтуяа
Утас: 70562147
Цахимхаяг:

Аудитор:
Утас:
Цахимхаяг:

ТАБ-ын хаяг: Хэнтий аймаг дахь
Төрийн аудитын газар
Байршил: Хэнтий аймаг Хэрлэн сум
Сариг баг
Цахим хуудас: www.audit.mn

Өнлөрхаан Итгэл Аудит ХХК
Захирал Б.Маналсүрэн
Утас 70562575, 99059424
Цахим хаяг:
undurkhaanitgel@yahoo.com

АГУУЛГА

---

1. Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл
2. Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин
3. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа
4. Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн
5. Материаллаг байдлын түвшин
6. Дотоод хяналт
7. Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар
8. Шилэн дансны мэдээлэл
9. Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар
10. Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар
11. Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:
12. Материаллаг бус залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:
13. Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал
14. Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд
15. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл
16. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
17. Аудитын гэрчилгээний тохирох загварын талаарх дүгнэлт

Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл:

Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.1.2 дахь заалтыг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 18.2 дугаар зүйлд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд ХЭА-2018/38/СТА-ХАК-ТШЗ аудит хийлээ.

Аудитыг Төсвийн тухай, Төрийн аудитын тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулиуд болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжийн хүрээнд Аудитын олон улсын стандартын зарчмуудад нийцүүлэн төлөвлөлтийн шатанд боловсруулсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу явуулав.

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт /УСНББОУС/, түүнд нийцүүлэн гаргасан улсын төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлангаа УСНББОУС, түүнд нийцүүлсэн Сангийн сайдын холбогдох журмууд, төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, програм хангамжийн дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Тухайн санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС-тай нийцүүлж материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитыг 2018 оны 2 дугаар сарын 07-ноос 2018 оны 2 дугаар сарын 25-ны хооронд хийхээр төлөвлөн Аймгийн аудитын газрын гэрээт Өндөрхаан Итгэл Аудит ХХК-ийн 1 дүгээр багийн аудитор хэрэгжүүлэв. /ТАБ-СТА-А-9/

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуульнь 2017 оны санхүүгийн тайланг 2018 оны 1 дүгээр сарын 20-нд Өндөрхаан Итгэл Аудит ХХК-д ирүүлсэн байна.

Өндөрхаан Итгэл Аудит ХХК нь аудитыг 2018 оны 1 дүгээр сарын 20-ноос 2018 оны 2 дугаар сарын 25-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2018 оны 2 дугаар сарын 25-нд Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн удирдлагад гардуулна.

Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин:

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн төсвийн захирагч нь “Боловсролын тухай” “Бага дунд боловсролын тухай” Монгол улсын “Төсвийн тухай” “Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай” “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай” “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай” “Хөдөлмөрийн тухай” “Төрийн аудитын тухай” “Нийгмийн даатгалын тухай” “ХХОАТ-ын тухай” “Шилэн дансны тухай” хуулиуд болон Засгийн газрын тогтоол, Сангийн сайдын тушаал, бусад холбогдох хуулиудын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна. Тайлант онд тухайн байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг гол хууль, тогтоомж, түүнд нийцүүлэн гарсан журам, зааварт өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа:

Монгол улсын боловсролын тухай хуулийн 4-р зүйлийн 4.1-д Монгол улсын боловсролын зорилго нь иргэдийн оюун ухаан, ёс суртахуун, бие бялдарын чадавхитай, хүмүүнлэг ёсийг дээдлэн сахидаг, бие даан сурах, ажиллах, амьдрах чадвартай болгон төлөвшүүлэхэд оршино” гэж сургалтын байгууллагын зорилтыг тодорхойлсон байна. Монгол улсын Бага дунд боловсролын тухай хуулийн 1-р зүйлийн 1.1, 2-р зүйлийн 2.1-д

заасан "Бага боловсролын зорилго нь эх хэлний суурь чадамжтай, бүтээлч, сурах арга барилтай монгол хүүхэд төлөвшүүлэх, Суурь боловсролын зорилго нь амьдрах ухаан, шинжлэх ухааны суурь мэдлэг, чадвар эзэмшсэн, бие даан бүтээлчээр суралцах чадамжтай иргэн төлөвшүүлэх, Бүрэн дунд боловсролын зорилго нь мэдээлэл боловсруулах, шийдвэр гаргах, суралцах чадвар бүхий ирээдүйд эзэмших мэргэжлийн ерөнхий суурь чадамжтай иргэн төлөвшүүлэхэд тус тус оршино" гэсэн заалтуудыг баримтлан ажилладаг.

Тус сургууль нь Суралцагчдад ерөнхий боловсрол эзэмшүүлж, эх оронч үзэл төлөвшүүлэх, хүмүүнлэг ёсонд суралцах авъяас чадвараа хөгжүүлэх, амьдрал хөдөлмөрт болон тасралтгүй суралцахад өөрийгөө бэлтгэхэд тусална. Бага дунд боловсролын шинэчилсэн хөтөлбөрийг турших, хэрэгжүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг зохион байгуулж байна. Бага суурь боловсролын түвшинд аймгийн төвийн болон хөдөөгийн 25 сургуульд түгээн дэлгэрүүлсэн, улсын төрөлжсөн олимпиадын 2-ын даваанд тус тус тэргүүн байр эзэлсэн.

Байгууллагын 2017 оны хичээлийн жилийн зорилго, зорилтыг хангасан талаар ЗДТГ-т тайлангаа тавьж дүгнүүлсэн.

Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1-д "Төсвийн байгууллага нь түүний үйл ажиллагааг үр ашигтай удирдлагаар хангаж, ажлын үр дүнг хариуцах үүрэг бүхий төсвийн шууд захирагчтай байна" гэж заасан байна.

Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.4.18-д "Төсвийн бусад байгууллагын дарга /захирал, эрхлэгч/ тухайн байгууллагын төсвийн шууд захирагч байна" гэж заасны дагуу Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн эрхлэгч нь төсвийн захирагчийн үүргийг гүйцэтгэж байна. Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны төсвийг Аймгийн төрийн сангаас олгож байна.

Төсвийн шууд захирагчтай холбоотой хууль эрх зүйн баримт бичгийг судалсан бөгөөд байгууллагатай холбоотой Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Бусад хууль тогтоомжуудыг байгууллагын эрх зүйн орчин хэсэгт харуулав.

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн үйл ажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд ТАБ-СТА-А-1 маягтад тодорхой тусгасан.

Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын аргазүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн:

Аудит хийхэд Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг шалгуур болгон ашиглав.

Аудитаар Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017оны санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөх үүднээс төсвийн захирагчийн удирдлагын бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд төсвийн дансдын уламжлалт эрсдэл болон хяналтын эрсдэлийг тогтоон тухайн байгууллагын зүгээс тавьж буй дотоод хяналтыг үнэлж баримтжууллаа. /ТАБ-СТА-А-5/

Санхүүгийн тайланг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, зарим гүйлгээ ихтэй томоохон дансдад түүвэрчилсэн байдлаар аудитын нарийвчилсан горим, сорил 5-г гүйцэтгэв. /ТАБ-СТА-В-3/

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглагдаж байгаа компьютерийн системийн үйл ажиллагаатай асуулга явуулах аргаар танилцан түүний нарийн төвөгтэй байдлын үнэлгээг хийхэд бага буюу мэдээллийн технологийн мэргэжилтэнг оролцуулах шаардлагагүй гэсэн үнэлгээ авсан тул аудитыг шууд гүйцэтгэлээ. /ТАБ-СТА-В-2/

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн санхүүгийн үйл ажиллагааг бүртгэх, хянах, боловсруулах үйл ажиллагааг санхүү нягтлан бодох бүртгэлийн СТС санхүүгийн програмаар боловсруулан санхүүгийн тайлан бэлтгэх аргачлалын дагуу санхүүгийн тайланг гаргасан байна. Энэхүү программ нь үндсэн хөрөнгийн элэгдэл бодоход хүндрэлтэй, СБТайланд бараа материал дутуу тайлагнадаг, мөнгөн хөрөнгийн журналаас худалдан авсан үндсэн хөрөнгийн дүн МГТайланд татагддаггүй. Иймээс санхүүгийн үндсэн тайлангуудад гараар засвар хийдэг дутагдалтай талууд ажиглагдсан.

Материаллаг байдлын түвшин:

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 1 хувиар тогтоож, хүлээн зөвшөөрөх алдааны түвшинг 25118.1 мянган төгрөг гэж тооцов.

Дотоод хяналт:

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хийсэн. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалахын тулд жилийн турш үр нөлөөтэй ажиллах ёстой гол хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм. Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн хяналт эрсдэлийг төлөвлөлтийн үед бага гэж тооцсон ба дахин хянахад дотоод хяналт хэвийн байна.

Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар:

2017 оны батлагдсан төсвийг сар, улирлын хуваарийн дагуу салбарын яамны Төрийн сангийн харилцах дансаар дамжуулан аймгийн Төрийн сангаас санхүүжүүлснээс гадна төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулах, төсвийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг хангах, төсвийг зардлын төрөл зүйлээр хуваарилан гүйцэтгэлд хяналт тавин ажилласан байна.

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн төсвийн захирагч нь 2017 онд улсын төсвөөс урсгал зардалд 2224502,6 мянган төгрөг, ҮҮАОрлогоос 8153,9 мянган төгрөг, нийт 2232656,5 мянган төгрөг батлагдсанаас 2231657,7 мянган төгрөгийг зарцуулсан ба улсын төсөвт 998,8 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн.

Нэмэлт санхүүжилтээр БСШУСЯ-наас 7100,7 мянган төгрөг төсөвт байгууллагын ҮБҮОрлогоос 16725,7 мянган төгрөг нийт 23826,4 мянган төгрөгийн орлого олж, эрх нээлгэж зарцуулсан ба жилийн эцэст улсын төсөвт 0,1 мянган төгрөг буцаан төвлөрүүлсэн.

Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны хуулийн гол зорилт нь улс, орон нутгийн төсөв, улсын болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгийн үр ашигтай зарцуулах зорилгоор төсвийн удирдлагын хэрэгжүүлэх шийдвэр, үйл ажиллагааг ил тод нээлттэй, ойлгомжтой байх түүнд олон нийт хяналт тавих мэдээллийн тогтолцоог бүрдүүлэхэд оршино гэж заасан.

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн санхүү нь шилэн дансны зарим мэдээллүүдийг 1-2 удаа хугацаа хоцроосон байна. Байгууллагын батлагдсан төсөв, төсвийн гүйцэтгэл, санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн 1-12 дугаар сарын мэдээг шивж оруулсан байна. 5 сая төгрөгнөөс дээш дүнтэй орлого, төсөв хөрөнгөтөй холбогдолтой тушаал

шийдвэрийг шилэн дансанд мэдээлсэн байна. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг шалгаж хавсаргав.

Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар:

Аудитын төлөвлөгөөний дагуу аудитын 20 эрсдлийг тогтоож, батламж мэдэгдлүүдийн хүрээнд данс бүрээр нийт 20 нарийвчилсан горим, сорил гүйцэтгэв.

Үр дагаврыг тодорхойлж чадвал: Тэтгэвэрт гарсан 1 ажилтаны цалинг нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланд энгийн ажилтанаар, энгийн ажилтаны цалинг эмнэлгийн групптэй ажилтанаар тайлагнаснаас НДШ иүү төлсөн, 2 ажилтаны чөлөөтэй байх хугацааны өөрсдөө төлсөн НДШ-ийг өглөг авлага үүсгэж тооцолгүй байгууллагын тооцоонд оруулсан зэрэг нь санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх, үнэн зөв байдал, толилуулга ба илчлэл гэсэн батламж мэдэгдлийн шаардлагыг хангахгүй байна.

Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар:

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны санхүүгийн тайлан материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэдгийг, түүнийг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын явцад санхүүгийн тайланд нөлөөлөхүйц хэмжээний мөнгөн хөрөнгө, цалин, НДШ, ХХОАТ, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, орлого зардал, авлага өглөг зэрэг дансанд ажил гүйлгээ, үлдэгдэл, тооцоолуудыг түүвэрчлэн нарийвчилсан горим, сорилын аргаар шалгалаа. /ТАБ-СТА-В-3/

Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн гол асуудлуудыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв. Аудитын явцад материаллаг бус хэмжээний дараах алдаа илэрсэн байна. Үүнд:

1. Тэтгэвэрт гарсан 1 ажилтаны 1,2-р сарын цалин 865741 төгрөгийг Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланд энгийн ажилтанаар, Энгийн 1 ажилтаны 3,4,5- сарын 1524383 төгрөгийн цалинг НДШ-ийн тайланд эмнэлгийн групптэй ажилтанаар тайлагнаснаас 105,1 мянган төгрөгийн НДШ илүү төлсөн нь НД-ын тухай Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 1 "Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ", 17 дугаар зүйлийн 1.1 дэх заалт "хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх" заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрхи зөрчлийг давтахгүй байх талаар зөвлөмж өгөв

2. 2 ажилтаны чөлөөтэй байх хугацааны өөрсдөө төлсөн 100,8 мянган төгрөгийн НДШ-ийг өглөг авлага үүсгэж тооцолгүй байгууллагын тооцоонд оруулсан нь НББүртгэлийн тухай хуулийн 13-р зүйлийн 13.7-д Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил гүйлгээг санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно гэсэн заалтыг зөрчсөн байна. Үүссэн тооцоо, гарсан ажил гүйлгээг нотлох баримтжуулах, зөв тооцох, ангилах, хүлээн зөвшөөрч бүртгэлд тусгах, тайлагнах зарчимд нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрхи зөрчлийг давтахгүй байх талаар зөвлөмж өгөв

Залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:

Тус байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 205,9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн баматериаллаг бус 2 алдааг санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөлөл байхгүй тул залруулах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал:

Анхаарал татахуйц чухал асуудал үгүй байна.

Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд:

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын явцад яригдсан асуудлууд болон менежментийн захидлаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хянан үзнэ.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 205,9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэнээс 205,9 мянган төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгөхөөр тогтов.

Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2016 оны санхүүгийн тайланд тайланд Ай Жэй Эй Эйч Аудит ХХК аудит хийсэн. Өмнөх аудитын зөвлөмжийг 100 хувь хэрэгжүүлсэн байна.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Хэрлэн сумын ЕБС 1-р сургуулийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Аудитлагдсан санхүүгийн тайлан, менежментийн захидал, аудитын гэрчилгээг тус тус хавсаргав.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ

ХЯНАСАН:
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН:
АУДИТОР

23 *Б.Баярмаа*
СНОА0046 9174082

Ч.Эрдэнэбаатар
Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

Д.Оюунтуяа
Д.ОЮУНТУЯА

Б.Баярмаа
Б.БАЯРМАА

2018.02.25

**ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баг
Утас: 70-56-21-47, Факс: 70-56-21-12
E-mail: khentii@audit.gov.mn

2018.02.28 № 06/61
танай _____ -ны № _____ -т

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1-д заасны дагуу Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн 2017 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг, хариуцлага

Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургууль нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

0600566

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

**ХЭРЛЭН СУМЫН ЕБ-ЫН 1-Р
СУРГУУЛИЙН 2017 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

Менежментийн захидал

Тэргүүлэх ач холбогдол №1 зүйлс:

Асуудал 1
Цалин
Асуудал 2
Цалин

2018 оны 2 дугаар сар

Менежментийн захидал

Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газар аудитын явцад илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн удирдлагад зориулж бэлтгэсэн бөгөөд түүнд хяналтын сул тал, горимыг өөрчлөх замаар хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг өглөө.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга АОУС-ын дагуу хийгддэг ТАБ-ын аудитын горимоос урган гарсан болно. Бидний хэрэгжүүлсэн горим, сорил нь санхүүгийн тайлангийн санал дүгнэлт гаргахад зориулагдсан.

Тиймээс аудитын зөвлөмж нь дахин хяналт хийх үеийн нөхцөл байдлын талаархи бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг тусгаж байгаа болно.

Төрийн аудитын байгууллага энэхүү зөвлөмжийг та бүхний бүртгэл, тайлагнал, хяналтын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилготой бөгөөд харин зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан Хэрлэн сумын ЕБ-ын 1-р сургуулийн санхүүгийн холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Асуудал 1: Цалин

Ажиглалт 1

Тэтгэвэрт гарсан 1 ажилтаны 1,2-р сарын цалин 865741 төгрөгийг Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланд энгийн ажилтанаар, Энгийн 1 ажилтаны 3,4,5-сарын 1524383 төгрөгийн цалинг НДШ-ийн тайланд эмнэлгийн групптэй ажилтанаар тайлагнаснаас 105,1 мянган төгрөгийн НДШ илүү төлсөн. Энэ нь НД-ын тухай Хуулийн 17 дугаар зүйл болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

НД-ын тухай Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 1 "Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ", 17 дугаар зүйлийн 1.1 дэх заалт "хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх" заалтыг мөрдөж ажиллах

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Төсвийн захирагчийн хариу

**Асуудал 2: Цалин
Ажиглалт2**

2 ажилтаны чөлөөтэй байх хугацааны өөрсдөө төлсөн 100,8 мянган төгрөгийн НДШ-ийг өглөг авлага үүсгэж тооцолгүй байгууллагын тооцоонд оруулсан. Энэ нь НББүртгэлийн тухай хуулийн 13-р зүйлийг болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

НББүртгэлийн тухай хуулийн 13-р зүйлийн 13.7-д Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил гүйлгээг санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно гэсэн заалтыг зөрчсөн байна. Үүссэн тооцоо гарсан ажил гүйлгээг нотлох баримтжуулах, зөв тооцох, ангилах, хүлээн зөвшөөрч бүртгэлд тусгах, тайлагнах зарчмыг мөрдөж ажиллах

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Төсвийн захирагчийн хариу

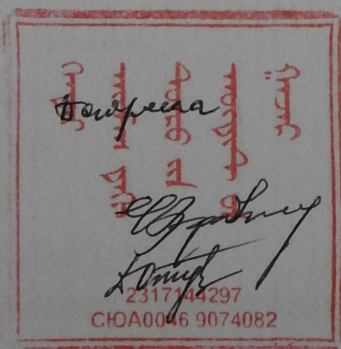
Бэлтгэсэн:

Аудитор

Хянасан:

Тэргүүлэх аудитор

Аудитын менежер

Б.Баярмаа

Ч.Эрдэнэбаатар

Д.Оюунтуяа